

INFORMATIVNE
**SMERNICE ZA
EKOLOŠKO REJO
DROBNICE**

Marec 2026

Različica 2026_1.01

1. REJA EKOLOŠKIH ŽIVALI

Izvor živali za ekološko kmetovanje: mlade živali morajo biti ekoloških staršev, odrasle živali morajo biti ekološkega izvora. Prednost imajo avtohtone in odporne pasme. Pri razmnoževanju se prednostno uporablja naravni pripust, dovoljeno je tudi umetno osemenje, medtem ko so nedovoljene prakse: hormonske terapije, embrio transferji ali kloniranje.

2. NAKUP NEEKOLOŠKIH ŽIVALI ZA EKOLOŠKO REJO

Če ni dovolj ustreznih ekoloških živali za nakup, je mogoče vključiti tudi neekološke. Za nakup neekoloških živali je potrebno izpolniti »Obrazec za nakup neekoloških živali, razen perutnine« (spletna stran MKGP) in navesti razlog za vključitev. Pri drobnici lahko zaprosite za nakup neekoloških živali z navedbo naslednjih treh razlogov:

- ✓ v primeru, da se čreda sestavlja prvič (kjer lahko zaprosite za nakup živali, ki so mlajše od 60 dni),
- ✓ v primeru, ko se čreda obnavlja (kjer lahko načrtujete nakup odraslih samcev ali/ter samic, ki še niso jagnjile/jarile). Pri tem razlogu se za nakup samic upošteva še dodaten kriterij in sicer: a) lahko gospodarstvo, ki redi največ 5 glav drobnice, na leto zaprosi za nakup največ ene živali; ter b) pri gospodarstvih, ki redijo več kot 5 glav drobnice, se lahko glede na velikost črede zaprosi za nakup največ 20 % odraslih neekoloških živali, delež se lahko poveča do 40 %, če MKGP potrdi, da gre za obsežno širitev reje, menjavo pasme ali uvedbo nove živinorejske specializacije,
- ✓ ko pasmi grozi prenehanje reje in je ogrožen obstoj avtohtonih pasem, se lahko za namen razmnoževanja živali lahko načrtuje tudi nakup živali, ki so že jagnjile / jarile.

Nakup živali je mogoč šele ob pozitivnem mnenju ministrstva, obdobje preusmeritve takšnih živali pa se prične z dnem prihoda na ekološko kmetijo in morajo biti jasno označene in prepoznavne do konca obdobja. Po pretečenem obdobju preusmeritve, ki znaša 6 mesecev, se lahko produkte omenjenih živali ali živali same, trži in prodaja kot ekološke.

3. EKOLOŠKE IN NEEKOLOŠKE ŽIVALI NA KMETIJI

Kmetijsko gospodarstvo je lahko razdeljeno na ločene in jasno organizirane enote za ekološko pridelavo, pridelavo v preusmeritvi ter neekološko pridelavo, pri čemer je to dovoljeno le, če se v neekoloških enotah redijo druge vrste živali kot v ekoloških.

4. OBDOBJE PREUSMERITVE

V času obdobja preusmeritve se uporabljajo vsa pravila ekološke pridelave, zato je potrebno pogoje reje, ki so navedeni v tem dokumentu upoštevati že v obdobju preusmeritve. Obdobje preusmeritve se začne z dnem priglasitve dejavnosti kontrolni organizaciji in je tako za kmetijo, kot za živali, ki bivajo na njej **2 leti**.

Za kmetije, kjer so tako *površine kot živali v celoti v preusmeritvenem obdobju*, se lahko krma, pridelana na lastnih površinah, v celoti uporablja za krmljenje živali.

Za kmetije, ki *že imajo ekološki status in vključujejo nove površine* v preusmeritveni postopek, se lahko krma, pridelana na teh novih površinah, uporablja za krmljenje živali, pri čemer velja:

- ✓ Prvo leto preusmeritve: iz trajnih pašnikov ali posevkov beljakovinskih rastlin na novih površinah lahko največ 20 % SS celotnega obroka izvira iz teh površin, preostanek SS obroka mora biti že ekološka krma, pridobljena iz že ekoloških površin ali kupljena od drugih ekoloških kmetij.
- ✓ Drugo leto preusmeritve: krma z novih površin lahko predstavlja 100 % SS obroka, medtem ko lahko kupljena krma iz zemljišč v drugem letu preusmeritve, predstavlja največ 25 % SS obroka.

5. PAŠA EKOLOŠKIH IN NEEKOLOŠKIH ŽIVALI NA SKUPNIH EKOLOŠKIH/ NEEKOLOŠKIH POVRŠINAH IN DOKRMLJEVANJE - PLANINE

Vzrejene neekološke živali se lahko vsako leto v omejenem časovnem obdobju pasejo na ekološko obdelanih pašnikih, pod pogojem, da so bile te živali vzrejene na zemljišču, ki prejema podporo iz naslova **OMD, Natura** oziroma sistema operacij **KOPOP** ter pod pogojem, da neekološko vzrejene živali in ekološko vzrejene živali niso hkrati na ekološko obdelanih zemljiščih.

Ekološko vzrejene živali se lahko pasejo na skupnih neekoloških zemljiščih pod pogojem, da:

- ✓ skupna zemljišča 3 leta pred začetkom paše ekoloških živali niso bila obdelana s proizvodi ali snovmi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi,
- ✓ so bile vse neekološko vzrejene živali, ki se pasejo na skupnih zemljiščih, vzrejene na okolju prijazen način na zemljišču, ki prejema podporo (KOPOP in/ali OMD in/ali Natura).

Proizvodi, pridobljeni iz ekološko vzrejenih živali medtem, ko so se pasle na skupnih neekoloških zemljiščih, se ne štejejo za ekološke proizvode, razen če se lahko dokaže, da so te živali ustrezno ločene od neekološko vzrejenih živali.

V obdobju sezonskih premikov se ekološke živali, ko se selijo z enega na drug pašnik, lahko pasejo na neekoloških zemljiščih: če so ustrezno ločene od drugih živali, je paša omejena na 35 dni ali če zaužita krma ne presega 10 % SS skupnega letnega krmnega obroka.

6. NAMESTITEV ŽIVALI

Na območjih, kjer podnebne razmere dopuščajo bivanje drobnice na prostem, uhlevitev ni obvezna. V teh primerih morajo imeti živali dostop do zatočišč ali senčnih površin za zaščito pred neugodnimi vremenskimi razmerami (močan veter, dež ali močno sonce), plenilci in drugimi nevarnostmi. Zavetje mora nuditi suh prostor za počitek, ki omogoča njihovo dobro počutje in zdravje.

HLEVI: Zgradbe za živali morajo zagotavljati dobrobit živali, kar vključuje ustrezno izolacijo, ogrevanje, prezračevanje in naravno svetlobo. Pri tem je treba vzdrževati primerno temperaturo, relativno vlažnost, kroženje zraka, koncentracijo plinov, raven prahu, higieno in intenzivnost hrupa, tako da so pogoji prilagojeni vrsti in stopnji razvoja živali, njihovim fiziološkim in etološkim potrebam ter zahtevam po higieni. Zgradba mora omogočati dovolj naravnega prezračevanja in dnevne svetlobe, hkrati pa zagotoviti varno in zdravo okolje za živali. V objektu mora biti zagotovljen ustrezen vir svetlobe, ki omogoča nadzor nad živalmi ob vsaki uri dneva, pri čemer živali ne smejo biti ves čas v temi. Če naravna svetloba ni zadostna, je treba zagotoviti primerno umetno osvetlitev. Ob uporabi umetne svetlobe mora biti določeno tudi obdobje počitka, ko so živali v temi.

Gostota živali v zgradbah mora zagotavljati njihovo udobje in dobrobit ter upoštevati specifične potrebe glede na vrsto, pasmo, starost, spol in velikost skupine. Živalim mora omogočati dovolj prostora, da lahko stojijo v naravnem položaju, se gibljejo, uležajo, obračajo, negujejo, spreminjajo lege in izvajajo naravne gibe, kot je pretegotovanje.

Tla v namestitvenem prostoru morajo biti ravna in gladka, hkrati pa takšna, da ne drsijo in omogočajo varno gibanje živali. Vsaj polovica tal v hlevu mora biti polna, kar pomeni, da ne sme biti izdelana iz rešetk ali mrež. Pri reji drobnice mora biti vsaki živali omogočen dostop do površine z nastiljem.

LEŽIŠČE: Namestitveni prostor mora imeti prostor za ležanje oziroma počitek (v celoti s polnimi tlemi), ki je udoben, čist, suh, ustrezne velikosti ter dobro prekrit z materialom za nastilj ali iz drugih ustreznih materialov, ki preprečujejo poškodbe in zagotavljajo udoben počitek. Material za nastilj je lahko neekološki: slama, sekanci, žagovina ter žagovina in/ali lesni sekanci, če les po poseku ni bil kemično obdelan.

POVRŠINE NA PROSTEM - IZPUSTI: so lahko delno pokriti. Če imajo živali dostop do paše v pašnem obdobju in če sistem zimske uhlevitve dopušča prosto gibanje, se pozimi lahko opusti obveznost zagotovitve površin na prostem.

PAŠA ŽIVALI: Kadar to dopuščajo podnebne in talne razmere ter vegetacijska doba rastlin, morajo živali imeti stalni dostop do ekoloških pašnih površin.

Najmanjša potrebna velikost notranjih in zunanjih površin za drobnico v ekološki reji:

	notranja neto površina ¹ (m ² na žival)	zunanja površina brez pašnikov (m ² na žival)
Ovce ali koze	1,5	2,5
Jagnjeta ali kozlički	0,35	0,5

ČIŠČENJE IN RAZKUŽEVANJE: Pri čiščenju in razkuževanju zgradb in obratov se smejo uporabljati izključno odobrena sredstva za čiščenje in razkuževanje.

7. KRMLJENJE

Skrbnik živali mora zagotoviti ustrežno kakovost in količino krme ter primeren način krmljenja in napajanja, ki ohranja zdravje živali in zadovoljuje njihove fiziološke ter etološke potrebe, pri čemer morajo imeti živali stalen dostop do krme in vode (omejitve so dopustne le iz utemeljenih veterinarskih razlogov). Oprema za krmljenje in napajanje mora biti ustrezno oblikovana, grajena in nameščena tako, da se preprečuje onesnaženje krme in vode ter zmanjšuje možnost poškodb zaradi prerivanja med živalmi. **Jagnjeta in kozlički morajo biti napajani z materinim mlekom najmanj 45 dni po rojstvu.** Nedovoljene prakse v ekološki reji so: uporaba pospeševalcev rasti ali sintetičnih aminokislin ter mlečni nadomestki, ki vsebujejo kemično sintetizirane sestavine ali sestavine rastlinskega izvora.

V ekološki reji drobnice mora vsaj 70 % krme izhajati z lastnega kmetijskega gospodarstva. Če to ni mogoče ali takšna krma ni na voljo, je dovoljen dokup krme iz drugih ekoloških pridelovalnih enot ali pridelovalnih enot za proizvode iz preusmeritve, pri čemer se prednostno uporabljajo krmila in posamična krmila iz iste regije. Vsaj 60 % SS dnevnih obrokov mora biti sestavljeno iz voluminozne krme, sveže ali posušene ali iz silaže. Nakup dodatnih krmil je možen tudi preko trgovin, vendar morajo biti ta pridelana po ekoloških načelih in imeti veljaven ekološki certifikat (**velja tudi za vitaminsko mineralne dodatke**). Posamična krmila, pridobljena iz rastlin, alg, živali ali kvasa, morajo biti ekološka, razen če so izrecno navedena kot izjema. Spodaj prilagamo preglednico nekaterih odobrenih posamičnih neekoloških krmil rudninskega izvora, ki se lahko uporabljajo v ekološki prehrani drobnice:

kalcijev karbonat	magnezijev oksid	monokalcijev fosfat
apnenčaste morske lupine	magnezijev sulfat, brezvodni	kalcij magnezijev fosfat
apnenčaste morske alge (maerl)	magnezijev klorid	magnezijev fosfat
litotam	magnezijev karbonat	kalcijev natrijev fosfat
kalcijev glukonat	dikalcijev fosfat	natrijev karbonat
natrijev klorid	natrijev bikarbonat	kalijev klorid
natrijev sulfat	mononatrijev fosfat	

8. DOBROBIT ŽIVALI

Z dovoljenjem MKGP (»obrazec za odobritev drugih izjem«) je izjemoma dovoljeno krajšanje repov pri ovcah, pod pogojem, da poseg prispeva k izboljšanju zdravja, dobrobiti ali higiene živali ter da ga izvede usposobljeno osebje.

Fizična kastracija je dovoljena le, če je žival ustrezno stara, poseg pa se izvede s primerno lokalno in/ali splošno analgezijo, s strani veterinarja po preverjeni metodi, pri čemer mora biti vsak poseg dokumentiran in omejen na minimalno število živali, potrebno za dobrobit črede ali upravljanje

¹ Površina tal, ki jo živali neovirano uporabljajo za hojo in ležanje.

gospodarstva. Prepovedane prakse so:

- * natovarjanje in raztovarjanje živali z uporabo električne ali druge boleče stimulacije za priganjanje,
- * uporaba alopatskih pomirjeval pred in/ali med prevozom.

9. PRIDELAVA IN OBDELAVA LASTNE KRME

Predelava krme mora temeljiti izključno na naravnih in sledljivih postopkih brez uporabe sintetičnih kemikalij, umetnih dodatkov, topil, ojačevalcev okusa ali barvil ter z minimalnimi tehnološkimi posegi. Dovoljena je uporaba postopkov, kot so: mletje, sušenje, stiskanje, filtriranje, pasterizacija, fermentacija, zorenje, rezanje, mešanje in gnetenje. Termična obdelava je dovoljena, če ne poslabša kakovosti krme in ne povzroči izgube hranil, medtem ko so kemične metode, ki spreminjajo sestavo živila, prepovedane, pri čemer so kot izjema dovoljene le: očetna kislina, etanol, citronska kislina, natrijev karbonat in vodikov peroksid.

10. GNOJ IN GNOJIŠČE

Vsa kmetijska gospodarstva (KMG) v Sloveniji morajo zagotoviti ustrezna, dovolj velika in nepropustna skladišča za živalska gnojila. Hkrati morajo upoštevati, da letni vnos dušika iz živalskih gnojil na ravni kmetijskega gospodarstva ne sme presegati 170 kg N/ha kmetijskih zemljišč v uporabi. Tako je živalska gnojila potrebno skladiščiti v zbiralnikih tekočih živalskih gnojil, na gnojiščih ali v drugih vodotesnih objektih, ki so ustrezno umeščeni, grajeni in upravljani tako, da ne pride do nenadzorovanega iztekanja ali onesnaženja vode in tal. Skladišča ter pretočni kanali in cevovodi, ki povezujejo hleve in skladišča, morajo biti vodotesni, stabilni, nepremični ter odporni proti mehanskim, toplotnim in kemičnim vplivom, redno vzdrževani, v primeru poškodb pa pretakanje tekočih organskih gnojil ni dovoljeno, ampak jih je potrebno varno uporabiti ali skladiščiti drugje.

Zmogljivost skladišč za živalska gnojila mora biti prilagojena številu in vrsti živali ter zagotavljati najmanj 6-mesečno skladiščenje. Če na kmetiji ni na voljo zadostnih skladiščnih zmogljivosti, se lahko manjkajoče kapacitete najame, kar mora biti dokazljivo z najemno pogodbo.

Najmanjše zakonsko določene potrebne zmogljivosti za živalska gnojila, za najmanj 6-mesečno skladiščenje. Vrednosti v oklepaju predstavljajo potrebne skladiščne kapacitete za submediteransko podnebje:

Vrsta in kategorija živali	Hlevski gnoj iz reje na globokem nastilu
Jagnjeta ¹	0
Ovce, starejše od enega leta, in ovce, ki so že jagnjile	1 (0,7)
Ovni, starejši od enega leta	1 (0,7)
Kozlički ¹	0
Koze, starejše od enega leta, in koze, ki so že jarile	1 (0,7)
Kozli, starejši od enega leta	1 (0,7)

Začasno skladiščenje uležanega gnoja: uležan gnoj drobnice (gnoj, ki je bil v povprečju skladiščen najmanj dva meseca ob pogoju, da je bilo skladišče za ta gnoj urejeno posebej na način, da je onemogočeno mešanje s svežim gnojem. Če pride med skladiščenjem gnoja do mešanja s svežim

¹ Živalska gnojila, ki jih proizvedejo jagnjeta in kozlički so vračunana v faktorje za ovce in koze. Posledično se te kategorije pri

gnojem, potem se šteje, da je bil gnoj v povprečju skladiščen dva meseca, če je od predhodnega praznjenja gnojišča preteklo vsaj štiri mesece), se lahko začasno skladišči tudi na kmetijskem zemljišču v uporabi, a do največ 2 meseca, pri čemer je treba lokacijo kupa vsako leto zamenjati. Skladiščenje je dovoljeno, če zemljišče ni nagnjeno k površinskim vodam, je vsaj 25 m oddaljeno od stoječih ali tekočih voda ter več kot 100 m od objekta javnega zajema pitne vode, za katerega ni določen vodovarstveni režim upravljanja.

Hlev na globoki nastilj kot skladišče gnoja: pri reji živali na globokem nastilju je dovoljeno skladiščenje hlevskega gnoja tudi neposredno v hlevu. V takem primeru se zahtevana zmogljivost skladišč za živinska gnojila (iz zgornje preglednice), zmanjša za prostornino skladiščnega prostora v hlevu.

Živali, ki so na paši daljši čas: Pri reji živali, ki se pasejo 8 mesecev ali več, je treba za vsak mesec bivanja živali v hlevu zagotoviti $\frac{1}{4}$ zmogljivosti, ki so določene v zgornji preglednici.

11. ZDRAVLJENJE ŽIVALI

Za namen zdravljenja mora biti na gospodarstvu predvidena ločena nastanitev za bolne, poškodovane ali onemogle živali, s trdnimi tlemi in suhim, udobnim nastiljem (npr. slamo), ki omogoča neovirano obračanje in ležanje po celotni dolžini telesa živali. Privezovanje ali dolgotrajna osamitev je dovoljena le za posamezne živali in za omejen čas, če to upravičujejo veterinarski razlogi.

Z izjemo zakonsko predpisanih cepljenj in obveznih programov zatiranja bolezni, se veterinarski pripravki (tudi antiparazitiki) ne smejo uporabljati v preventivne namene ali za namene pospeševanja rasti ali prireje (indukcija ali sinhronizacija estrusa). Enako velja za boluse iz kemično sintetiziranih molekul. Hkrati se živali ali njihovi proizvodi ne smejo tržiti kot ekološki, če žival ali skupina živali v obdobju 12. mesecev prejme več kot 3 sklope zdravljenja z veterinarskimi zdravili, vključno z antibiotiki. V takih primerih se živali vključijo v obdobje preusmeritve.

Pri zdravljenju živali se prednostno uporabljajo fitoterapevtska, homeopatska in druga alternativna zdravila, dovoljena so tudi vsa veterinarska zdravila in cepiva. Obdobje karence - čas ko se proizvodi živali **ne smejo tržiti** kot ekološki, mora v primeru, ko karenci ni določena, znašati najmanj 48 ur. Če je karenci določena, ta znaša najmanj dvakratnik karence, navedene na veterinarskem zdravilu.

12. NEPOSREDNA PLAČILA ZA EKOLOŠKO REJO

- ✓ Za izvajanje intervencije Ekološko kmetovanje (imenovana tudi IRP 19) mora biti upravičenec nosilec kmetijskega gospodarstva, vpisanega v RKG z najmanj 1ha kmetijskih površin.
- ✓ V intervencijo ekološkega kmetovanja mora biti vključenih vsaj 0,3 ha kmetijskih zemljišč. Če se uveljavlja plačilo za trajno travinje, mora kmet rediti travojede živali (govedo, drobnico ali/ in kopitarje), katerih obtežba znaša vsaj 0,3 GVŽ na hektar trajnega travinja.
- ✓ Obveznost trajanja intervencije je 5 let, pri čemer mora upravičenec prijaviti ali obnoviti prijavo pooblaščen kontrolni organizaciji vsako leto, najpozneje do 31. decembra preteklega leta za tekoče leto. Upravičenec pridobiti certifikat za ekološko pridelavo oziroma predelavo kmetijskih pridelkov ali živil za **1 leto**.

- ✓ V času trajanja obveznosti mora upravičenec opraviti **program usposabljanja** v obsegu **najmanj 25 ur**, pri čemer mora v prvih 3. letih opraviti vsaj 15-urni program, ki obsega vsebine o ekološkem kmetovanju ali ekološkem čebelarjenju. Če je upravičenec hkrati prijavljen tako na ekološko čebelarjenje kot ekološko kmetovanje, zadostuje skupno 25 ur usposabljanja.

- ✓ Intervencija Ekološko kmetovanje se lahko kombinira z intervencijami KOPOP, DŽ in SOPO. Pred izvedbo je potrebno preveriti možnosti kombinacij pri vaših terenskih svetovalcih.

13. KONTROLNE ORGANIZACIJE

V Sloveniji delujejo štiri nadzorne organizacije, pri katerih je mogoča prijava v kontrolo in certificiranje:

- ◇ Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu (Inštitut KON-CERT),
- ◇ Inštitut za kontrolo in certifikacijo Univerze Maribor (IKC-UM),
- ◇ Bureau Veritas, d. o. o.
- ◇ TÜV SÜD Sava d. o. o.

Pri pripravi dokumenta so pomagali še:

- ✓ Adam Raspor, KGZ Nova Gorica

Viri:

Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, 5/13, 22/15, 12/17 in 44/22 – ZVO-2).

Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED5124>

Zakon o živinoreji (ZŽiv) (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR, 45/15 in 100/25 – ZKme-2).

Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1548>

Zakon o zaščiti živali (ZZZiv) (Uradni list RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo, 21/18 – ZNOrg, 92/20, 159/21, 109/23, 12/25 – odl. US in 60/25).

Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1353>

Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10, 70/10, 63/23 in 69/23 – popr.).

Dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV9926>

Uredba (EU) 2018/848 evropskega parlamenta in sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES).

Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0848>

Izvedbena uredba komisije (EU) 2020/464 z dne 26. Marca 2020 o določitvi nekaterih pravil za uporabo Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta glede dokumentov, potrebnih za retroaktivno priznanje obdobja za namen preusmeritve, pridelave ekoloških proizvodov in informacij, ki jih predložijo države članice.

Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0464>

Izvedbena uredba komisije (EU) 2021/1165z dne 15. julija 2021 o odobritvi nekaterih proizvodov in snovi za uporabo v ekološki pridelavi in pripravi seznamov teh proizvodov in snovi.

Dostopno na: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1165/oj

Zbirna vloga 2026: intervencija ekološko kmetovanje (Vse o zbirnih vlogah KGZS)

Dostopno na: <https://www.kgzs.si/uploads/eiv26/NAVODILA/EKOLOSKO-KMETOVANJE.pdf>

Dokument ne vsebuje pravil pogojenosti, ki so vezana na prejemanje plačil iz ukrepov skupne kmetijske politike.